

NACKA TINGSRÄTT
Mark- och miljödomstolen

DOM
2014-08-22
meddelad i
Nacka Strand

Mål nr M 7623-13

SÖKANDE

BillerudKorsnäs Skog & Industri Aktiebolag, 556023-8338
801 81 Gävle

Ombud: Advokat [REDACTED]

Alrutz' Advokatbyrå AB

Box 7493

103 92 Stockholm

SAKEN

Tillstånd till ökad produktion av papper/kartong i Frövi, Lindesbergs kommun,
Örebro län

Avrinningsområde:122; N: 6593590; E: 518131

DOMSLUT

Tillstånd

Mark- och miljödomstolen lämnar BillerudKorsnäs Skog & Industri AB tillstånd (ändringstillstånd) enligt 9 kap. miljöbalken till ökning av den årliga produktionen av kartong från 450 000 ton till högst 500 000 ton vid bolagets anläggningar i Frövifors samt tillstånd att vidta de för denna produktionsökning nödvändiga ändringar av verksamheten.

Villkor mm

För tillståndet gäller nu gällande villkor och delegationer. Dessa återfinns under rubriken TIDIGARE PRÖVNING på sidorna 5 – 9.

Dok.Id 370574

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 1104 131 26 Nacka Strand	Augustendalsvägen 20	08-561 656 00 E-post: mmd.nacka@dom.se www.nackatingsratt.domstol.se	08-561 657 99	måndag – fredag 08:30-16:00 -

Miljökonsekvensbeskrivning

Mark- och miljödomstolen godkänner miljökonsekvensbeskrivningen.

Verkställighetsförordnande

Tillståndet i denna dom får tas i anspråk utan hinder för att domen inte vunnit laga kraft.

BAKGRUND

BillerudKorsnäs Skog & Industri AB (bolaget) är dotterbolag till börsnoterade BillerudKorsnäs AB. Bolaget äger och driver produktionsanläggningar bl. a. i Gävle (Korsnäsverken) och i Frövifors i närheten av Frövi i Lindesbergs kommun. I BillerudKorsnäs-koncernen ingår även Rockhammars Bruk i Rockhammar. Anläggningen i Frövi består av en sulfatmassafabrik samt ett integrerat blekeri och kartongbruk för tillverkning av olika kvaliteter av vätske- och förpackningskartong för framförallt livsmedelsindustrin. Produktionen baseras på i huvudsak egenproducerad oblekt och TCF-blekt sulfatmassa samt köpt kemitermomekanisk massa (CTMP) och blekt sulfatmassa. Huvuddelen av slutprodukterna bestryks. Antalet anställda vid bruket uppgår till cirka 600 personer.

YRKANDE

BillerudKorsnäs Skog & Industri AB (bolaget) hemställer om tillstånd (ändrings-tillstånd) enligt 9 kap. miljöbalken att vid bolagets anläggningar i Frövifors öka den årliga tillverkningen av papper/kartong intill en sammanlagd mängd av 500 000 ton samt att vidta för denna produktion nödvändiga ändringar av verksamheten.

Bolaget hemställer vidare om godkännande av miljökonsekvensbeskrivningen.

Slutligen hemställer bolaget om verkställighetsförordnande.

TIDIGARE PRÖVNING

Stockholms tingsrätt, miljödomstolen, har i deldom 2005-02-10 (mål M 1526-07) lämnat dåvarande AssiDomän Cartonboard AB tillstånd att vid bolagets anläggningar i Frövifors årligen tillverka oblekt och blekt sulfatmassa intill en sammanlagd mängd av 250 000 ton, papper/kartong intill en mängd av 450 000 ton och avsalumassa intill en mängd av 80 000 ton samt att vidta för denna produktion nödvändiga förändringar av verksamheten. Inom ramen för tillståndet ingår blekning av högst 110 000 ton massa per år. Bolaget erhöll också tillstånd att på bolagets deponi årligen deponera sammanlagt 25 300 m³ specificerat avfall. Detta tillstånd benämns i det följande ”grundtillståndet.”

Stockholms tingsrätt, miljödomstolen, lämnade vidare i deldom 2006-12-15 (mål M 1851-07) bolaget, nu med firman Korsnäs Frövi AB, tillstånd (ändringstillstånd) att öka den egna massaproduktionen så att den årliga tillverkningen av oblekt och blekt sulfatmassa får uppgå till en sammanlagd mängd av högst 280 000 ton, varav högst 120 000 ton blekt massa samt att vidta för denna produktion nödvändiga ändringar av verksamheten.

Nacka tingsrätt, miljödomstolen, har därefter i dom 2008-12-22 (mål M 1851-07 och M 1526-07), dels lämnat Korsnäs Frövi AB tillstånd till uppförande och drift av en anläggning för behandling av surt blekerivatten i ett biologiskt försteg eller i en membranfiltreringsanläggning, och dels avslutat prövotidsförordnanden meddelade i deldomarna 2005-02-10 och 2006-12-15 samt därvid upphävt tidigare provisoriska föreskrifter och förordnat om slutliga villkor för utsläppet till vatten.

Nacka tingsrätt, miljödomstolen, har slutligen i en separat dom 2008-12-22 (mål M 2607-08) dels lämnat Korsnäs Frövi AB tillstånd (ändringstillstånd) enligt 9 kap miljöbalken att med ökning av massaproduktionen årligen tillverka oblekt och blekt sulfatmassa till sammanlagd mängd av 300 000 ton, varav högst 140 000 ton blekt massa vid bolagets anläggningar i Frövifors samt tillstånd att vidta de för denna produktionsökning nödvändiga ändringarna av verksamheten.

Sedan Naturvårdsverket överklagat vissa villkor i grundtillståndet föreskrev Miljööverdomstolen i dom 2011-04-29 ett villkor beträffande avvecklingsplan för nedläggning av verksamheten. Under det målets handläggning återtog Naturvårdsverket sin överklagan av miljödomstolens föreskrina villkor 13 beträffande kemikalieanvändning samt frågan om miljöpåverkan från transporter.

Följande villkor och delegationer gäller för verksamheten:

Allmänt villkor

1. Om ej annat följer av övriga villkor ska verksamheten – inbegripet åtgärder för att minska vatten- och luftföroreningar samt andra störningar för omgivningen – bedrivas i huvudsaklig överensstämmelse med vad bolaget uppgett eller åtagit sig i målet.

Åtgärder i recipienten

2. Det åligger bolaget att enligt av länsstyrelsen godkänt program, bedriva bekämpning av sjögull i den norra delen av Väringen som är beroende av utsläppen från verksamheten. Det fortlöpande arbetet ska bedrivas i samråd med länsstyrelsen.

Utsläpp till luft

3. Svavelvätehalten i rökgaserna från svartlutförbränningen får som riktvärde* inte överskrida 10 mg per m³ norm torr gas under mer än 5 % av drifttiden per månad.
4. Svavelvätehalten i rökgaserna från mesaugnen får som riktvärde* inte överskrida 50 mg per m³ norm torr gas under mer än 5 % av drifttiden per månad.
5. Utsläppsmängden av gasformigt processsvavel får som riktvärde* inte överstiga 0,3 kg svavel per ton sulfatmassa som årsmedelvärde.
6. Stofthalterna i rökgaserna från svartlutförbränningen får som riktvärde* och medelvärde per år och som riktvärde* vid varje mättillfälle inte överstiga 150 mg/m³ ntg.
7. Stofthalten i rökgaserna från mesaugnen får som riktvärde* och medelvärde per år och som riktvärde* vid varje mättillfälle inte överstiga 150 mg/m³ ntg.

8. Stofthalten i rökgaserna från fastbränslepanna får som riktvärde* och medelvärde per år och som riktvärde* vid varje mättillfälle inte överstiga 50 mg/m^3 ntg vid ett luftöverskott korrigerat till 13 % koldioxidhalt.
9. Stofthalten i rökgaserna från flingtorken får som riktvärde* vid varje mättillfälle inte överstiga 100 mg/m^3 ntg.
10. För omgivningen besvärande damning får ej förekomma.
11. Utsläppet av kväveoxider räknat som NO_2 från de olika pannorna (sodapannan, mesaugnen, gaspannan och fastbränslepannan) får som riktvärde* och medelvärde per år högst uppgå till $0,95 \text{ kg NO}_x/\text{ton}$ oblekt massa och kartong samt får som gränsvärde inte överstiga 560 ton NO_x per år.

Buller

12. Den ekvivalenta ljudnivån utomhus vid bostäder belägna utanför bolagets industriområde får på grund av verksamheten inom detta område som riktvärde* inte överstiga 55 dB(A) under vardagars dagtid (kl. 07-18) och 50 dB(A) övrig tid. Nattetid får momentanvärdena som riktvärden uppgå till maximalt 65 dB(A) .

Kemikalier

13. Bolaget skall för nu använda kemikalier och kemikalier bolaget avser att använda framgent sammanställa data beträffande kemikaliernas toxicitet, ekotoxicitet och bioackumulerbarhet. Bolaget får vid införandet av nya kemikalier i tillverkningsprocessen endast använda kemikalier med minsta möjliga miljöfarlighet, förutsatt att krav på teknisk funktion kan uppnås eller förstärkas. Användningen av kemikalier skall redovisas inom ramen för kontrollprogrammet.

Deponi

14. Uppsamlat lakvatten ska behandlas i bolagets avloppsvattenreningsanläggning.
15. Deponin behöver vad gäller etapp 1 och 2 inte uppfylla de krav på en bottentätning och ett dränerande materialskikt som anges i 22 § första och andra styckena förordningen (2001:512) om deponering av avfall.
16. Bolaget ska ställa säkerhet om 15 miljoner kr för efterbehandlingskostnader för deponins etapp 1 och 2. Säkerheten ska bestå av pant, borgen eller bankgaranti. Säkerheten ska förvaras hos länsstyrelsen. Länsstyrelsen bemyndigas att efter godkännande av återställningsåtgärder successivt reducera säkerhetsbeloppet i motsvarande grad.
17. Bolaget ska till länsstyrelsen senast 3 månader innan sluttäckning lämna förslag till sluttäkningsplan.
18. Bolaget ska senast tre månader innan etapp 3 tas i drift till länsstyrelsen lämna förslag till utformningen av bottentätningen och andra åtgärder som kan behöva vidtas innan den etappen kan tas i drift. Bolaget ska samtidigt lämna ett preliminärt förslag till utformning av sluttäckning av deponin och kostnaderna för detta samt lämna förslag till säkerhetsbelopp för avslutning av den etappen.

Lagring av kemiska produkter och farligt avfall

19. Kemiska produkter och farligt avfall ska hanteras så att förorening genom spill eller andra typer av utsläpp förebyggs. Bolaget ska i samråd med tillsynsmyndigheten genomföra riskanalyser beträffande förvaring av flytande kemikalier och produkter. Riskanalysen ska syfta till att klargöra vilka ytterligare skyddsåtgärder som behövs för att begränsa risken för läckage till mark och vatten.

Utsläpp till vatten

20. Utsläppsmängden i det till Borsån utsläppta avloppsvattnet från verksamheten av COD, bestämd på ofiltrerade prov, får som riktvärde uppgå till högst 6 t/d i medeltal för år. Utsläppsmängden får inte heller som riktvärde* överstiga 7 t/d i medeltal för månad.
21. Utsläppsmängden i det till Borsån utsläppta avloppsvattnet från verksamheten av suspenderat material, bestämd enligt SS 028138, (SÄ70), får som gränsvärde uppgå till högst 0,2 t/d i medeltal för år. Utsläppsmängden får inte heller som riktvärde* överstiga 0,3 t/d i medeltal för månad.
22. Utsläppsmängden i det till Borsån utsläppta avloppsvattnet från verksamheten av totalfosfor får ej överstiga 7,5 kg/dygn som riktvärde* i medeltal för månad respektive 7,2 kg/dygn som årsmedelvärde och gränsvärde.
23. Utsläppsmängden av komplexbildare DTPA/EDTA som 100 %-ig syra till Borsån får som riktvärde* inte överstiga 350 kg/dygn i medeltal för månad.
24. Bolaget ska så långt produktkvalitet och andra omständigheter medger, begränsa användningen av antrakinson. Bolaget ska inom ramen för kontrollprogrammet aktivt följa upp utsläppet av antrakinson till recipienten och dess effekter på växter och djur i recipienten.

Avvecklingsplan för nedläggning av verksamheten

25. Bolaget skall i god tid före nedläggning av hela eller delar av verksamheten inge en avvecklingsplan till tillsynsmyndigheten.

*Med riktvärde avses ett värde som om det överskrids medför skyldighet för tillståndshavaren att vidta sådana åtgärder att värdet kan hållas.

Bemyndiganden

Miljödomstolen har med stöd av 22§ ikap 25 miljöbalken överlåtit till tillsynsmyndigheten att föreskriva de villkor mm som kan behövas för följande:

1. Utsläpp av kväveoxider (NO_x) från flingtorken.
2. Hantering av och slutligt omhändertagande av avfall.
3. Eventuell oljeavskiljare eller annan utrustning för att hindra att olja från vedgården når vattendrag.
4. Godkännande av säkerheten samt reducering av säkerhetens storlek i takt med utförda och godkända avslutningsåtgärder för deponins olika etapper.
5. Fastställande av tätskiktets utformning och säkerhet för etapp 3.
6. Behovet av invallning eller andra åtgärder för begränsning av risken för läckage till mark och vatten från flytande kemikalier och produkter.

ANSÖKAN

Bolaget har ansökt om tillstånd, ändringstillstånd, till en mindre ökning av den tillståndsgivna produktionen av papper/kartong. Ansökt ökad årlig produktion uppgår till 500 000 ton papper/ kartong, motsvarande en ökad tillåten produktion om drygt 10 % och i princip minst motsvarande tillgänglig produktionskapacitet. Bolagets produktion av oblekt och blekt sulfatmassa eller slutprodukter i form av avsalumassa berörs inte av denna ansökan, vilket betyder att den ökade produktionen kommer att baseras på inköpt massa. Prognosen för bolagets produktion innebär att idag tillåten produktion kan komma att överskridas under 2014.

Plan- och omgivningsförhållanden m.m.

Verksamheten i Frövifors bedrivs inom av bolaget ägda fastigheter. För industriområdet gäller detaljplan (stadsplan) fastställd 1985-10-31. Inom och i direkt anslutning till industriområdet finns ett 30-tal bostäder. De närmaste bostäderna utanför industriområdet är belägna cirka 1,5 km sydost om bruket.

Produktion

Vid anläggningen i Frövi produceras i dag vätske- och förpackningskartong för i huvudsak livsmedelsindustrin. Andelen produkter på export uppgår till ca 90 %.

Marknadens behov av kartongkvaliteter är mycket varierande och styrs givetvis av användningsområde. Kartongmaskinen, KM5 som är integrerad med sulfatfabriken, är därför anpassad för stor flexibilitet i produktmixen. I produktmixen kan ingå kartongkvaliteter med toppskikt bestående av blekt massa, bottensskikt bestående av oblekt eller blekt massa samt kvaliteter med bestruket toppskikt. Mellanskikten består av sulfatmassa, kemitermomekanisk massa (CTMP-massa) och rivet utskott. Detta innebär att fiberbehovet och därmed även behovet av externt fibermaterial varierar mellan enskilda år beroende på produktutveckling och produktmix.

Med nämnda betydande skillnader i de olika kartongkvaliteternas sammansättning och användningsområde följer också en produktion som innefattar ett brett ytviktsoområde. Utvecklingen för produktionsvolymen är därigenom starkt beroende av produktmixen.

KM5 består av mäldberedning, formerings-, press- och torkparti, smet- och kemikalieberedning samt utrustning för efterbearbetning såsom upprullning och arkning samt magasin och utlastning.

Den typ av kartong som produceras kan ha upp till fyra olika skikt, så det finns fyra olika mäld- och formeringssystem. I mäldberedningen bearbetas massorna mekaniskt och sammansättningen på de olika skikten blandas till beroende på producerad kvalitet. De mäldkemikalier som behövs för att ge de olika skikten rätt sammansättning blandas till i kemikalieberedningen och utgörs i huvudsak av alun, lim, retentionsmedel och stärkelse.

I presspartiet avvattnas kartongbanan och förs därefter till torkning i torkpartiet, vilket är uppdelat i ett flertal sektioner för att kunna producera de olika kvaliteterna.

I presspartiet finns bl.a. två skopressar för effektiv avvattning, vilket innebär lägre energiförbrukning i den efterföljande torken.

I kartongbruket finns möjlighet till glättning med hetkalandrar (heta valsar) och bstrykning av kartongen på både över- och undersida. De kemikalier som behövs till bstrykningen blandas till i smetberedningen och kemikaliesammansättningen ger de bestrukna produkterna dess egenskaper, såsom god tryckbarhet, hög ljushet och hög glans. Huvudkomponenterna i smeten utgörs av pigment som lera, krita och bindemedel.

De system som finns för efterbearbetning innebär omrullning, arkning och emballering av produkter. Vid anläggningen finns en lagerbyggnad motsvarande 14 000 ton kartong.

För framställning av process-, kyl- och matarvatten finns utrustning för mekanisk rening och kemisk fällning samt utrustning för totalavsaltning.

Produktionsenheternas ångbehov täcks främst av en sodapanna och en fastbränslepanna samt i mindre omfattning av luktdestruktionssystemets destruktionsugn. För intern elgenerering finns en 25 MW mottrycksturbin.

Produktionsutveckling

Kartongproduktionen uppgick under 2012 till ca 408 000 ton, men produktionsnivån beror på mixen av produktkvaliteter. Sedan det nuvarande tillståndet gavs 2005 har olika aktiviteter/investeringar pågått för att stegvis öka kapaciteten. Det är främst åtgärder/kompletteringar av vissa processteg på kartongmaskinen som gjort det möjligt att tekniskt nå tillståndsgiven produktionsnivå.

Bland genomförda åtgärder kan nämnas:

- Installationer för ökad malkapacitet och pumpkapacitet i mälderiet och våtpartiet, 2006, 2007 och 2013.

- Byte av inloppslådor för toppskikt och mittskikt 1, 2013.
- Komplettering av virapartiets avvattningskapacitet genom byte av avvattningselement och ökad vacuumkapacitet, 2011.
- Ombyggnad av pressparti med ytterligare en skopress, 2013.
- Ökat ångtryck i förtorken, 2007.
- Installation av gasolvärmda torkkåpor i KM5:s bestrykningsdel, 2006.
- En tredje arkskärmaskin för att minska behovet av externarkning, 2011.
- Utökad magasinskapacitet för att erhålla en rationell magasinshantering, 2010.

Genomförda åtgärder innebär att kapaciteten redan idag överstiger 450 000 ton/år för vissa av de produktfördelningar som är aktuella. För att utnyttja detta och för att möta marknadens behov bedöms kapaciteten genom kompletterande kapacitetsåtgärder och ökad kvalitetsverkningsgrad kunna ökas till nivån 500 000 ton/år.

Produktionsökning

- Produktionsökningen kräver mindre kapacitetshöjande åtgärder i produktionslinjen för papper/kartong, och för förbättrad tillgänglighet planeras genom installation av en elångpanna som back-up att användas vid behov.
- Mängden inköpta massor kan komma att öka med upp till cirka 13 %, med nuvarande bedömning av framtida produktmix, och förbrukningen av insatsvaror, bränslen och drivmedel bedöms komma att öka med cirka 6 %.
- En viss ökning krävs av transportvolymerna till och från Frövi och andelen via järnväg förväntas öka.

Bolaget har i detalj bedömt att följande åtgärder krävs i produktionanläggningen för att nå produktionsnivån 500 000 ton/år papper/kartong:

- Kapacitetshöjning balmassahantering
Behovet av externa massor kommer att öka med ökad kartongproduktion, och behovet av de olika typerna av massa sammanhänger även med produktmix. För att klara att ta in mer extern massa behöver kapaciteten hos balmassahanteringen förstärkas, främst med nya rör och ökad pumpkapacitet. Det kan även bli aktuellt att bygga om en av upplösarna för högre kapacitet.
 - Kapacitetshöjning smetberedning
Systemen för betrykningssmet behöver förstärkas och systemen kan behöva byggas om för att erhålla en flexiblare försörjning med ökad lagringskapacitet. Komplettering med ytterligare en smetberedningsmixer kan också komma att behövas.
 - Kapacitetshöjning rullmaskin
Kapaciteten i rullmaskinen behöver höjas, och det kan bli aktuellt att bygga om till större motordrifter, ”flying splice” mellan tambourer och mindre trimningsåtgärder.
 - Kapacitetshöjning pumpar och rörledningar
För att säkerställa den högre produktionen kan vissa pumpar, rör etc. behöva kompletteras eller ersättas.
 - Eventuellt utbyte av inloppslåda bottenskikt alternativt mittskikt 2
För att förbättra kvalitetsverkningsgraden, dvs ökad andel primaproduktion, kan det bli aktuellt att byta ut en eller två av kartongmaskinens inloppslådor.
 - Minskad processvattenförbrukning i kartongbruket
För att inte öka förbrukningen av processvatten, planeras för ökad återvinning av bakvatten.
- Elångpanna

KM5 försörjs med ånga från i huvudsak bibränslepannan och till viss del från sodapannan. Vid haverier eller planerade stopp för underhåll på antingen bibränslepannan eller sodapannan blir det brist på ånga och produktionen i kartongbruket kan då behöva begränsas eller t.o.m. stoppas, vilket redan idag kan medföra betydande produktionsbortfall i kartongbruket. För att minska denna känslighet, vilken ökar med ökad kartongproduktion kan det bli aktuellt att installera en back-up panna och den bästa lösningen bedöms vara en elångpanna på ca 40 MW för mellantrycksånga.

Förbrukning av råvaror och andra resurser

Nedan jämförs framtida förbrukning av råvaror m.m. med motsvarande förhållanden vid nu tillståndsgiven produktion.

Ved- och fiberråvara

Förbrukningen av vedråvara kommer att uppgå till ca 1 200 000 m³fub/år med användning av antrakinon och ca 1 240 000 m³fub/år utan.

Förbrukningen av fiberråvara i form av inköpt oblekt och blekt massa kommer som ovan nämnts att öka. En tänkbar fördelning av olika ingående massatyper framgår nedan.

Fiber		Vid tillståndsgiven produktion, enligt ansökan 2008	Vid nu tillståndsgiven produktion	Vid nu ansökt produktion
Egen oblekt massa	ton/år	160 000	160 000-180 000	160 000-180 000
Egen blekt massa	ton/år	140 000	100 000-140 000	100 000-140 000
Inköpt CTMP	ton/år	80 000-90 000	80 000-120 000	100 000-130 000
Inköpt oblekt kemisk massa	ton/år	0-10 000	0-10 000	0-10 000
Inköpt blekt kemisk massa	ton/år	20 000-30 000	20 000-30 000	20 000-40 000
Externt utskott	ton/år	0-10 000	0-10 000	0-10 000
Summa	ton/år	ca 410 000	ca 410 000	ca 455 000

För närvarande används av marknadsskäl inte den utbyteshöjande kemikalien antrakinon. Möjligheten att använda antrakinon finns dock kvar och användningen kan komma att återupptas. De bedömningar som görs för nu tillståndsgiven och för

nu ansökt produktion baseras på förhållandena vid användning av antrakinon i samma utsträckning som var aktuellt i den senaste ansökan 2008. Där det är relevant kommenteras i det tekniska underlaget vad effekten blir om antrakinon fortsatt inte används.

Råvatten

Råvattenförbrukningen kan komma att öka något på grund av ökat behov av kylvatten. Behovet av processvatten bedöms dock inte öka eftersom vattenbesparande åtgärder planeras i kartongbruket.

Kemikalier

Vid framställning av kartong används bland annat fyllnadsmedel, pigment, olika typer av lim, natronlut, retentionsmedel, och svavelsyra. Bolaget har bedömt att förbrukningen av olika kemikalier för kartongproduktionen kommer att öka med cirka 10 %. Den redovisade kemikalieförbrukningen är en bedömning, som kan ändras vid bl.a. förändringar av produktmixen i kartongbruket.

För avloppsvattenrening har bolaget bedömt att nuvarande kemikalieförbrukning är tillräcklig. I kartongbruket ökar kemikalieförbrukningen proportionellt mot produktionsökningen.

Värmeenergi

Brukets behov av ångenergi för massabruket, kartongbruket samt produktion av el respektive fjärrvärme täcks i huvudsak av en sodapanna, en fastbränslepanna och en gaspanna för destruktion av illaluktande gaser. Fastbränslepannan eldas med träbränsle, slam från avloppsvattenreningen samt i begränsad utsträckning med olja. Olja och gasol används som bränslen i processutrustning. El används direkt i processen.

Som nämnts ovan kan det bli aktuellt att installera en elångpanna på cirka 40 MW för mellantrycksånga som back-up panna för att undvika kostsamma

produktionsbegränsningar i kartongbruket vid haverier eller planerade stopp för underhåll på antingen fastbränslepannan eller sodapannan.

Vid aktuella produktionsförutsättningar bedöms behovet av värmeenergi öka marginellt till cirka 6 320 TJ/år och motsvarande total bränsleförbrukning uppgå till 7 600 TJ/år. Biobränsleandelen bedöms öka till mellan cirka 91 och cirka 97 %.

Elenergi

Elenergiförbrukningen bedöms med ny elångpanna öka med upp till ca 5 % till cirka 525 GWh/år.

Transporter

Något ökade inköp av massa och kemikalier samt ökad kartongproduktion gör att de externa in- och utgående transporter ökar med ca 4 %. Transporterna sker via järnväg och landsväg samt med båt via externa hamnar.

De interna transporter bedöms öka med enbart 3 % eftersom interna transporter främst är kopplade till massaproduktionen.

Utsläpp till vatten

Avloppsvatten från processen, lakvatten från bolagets industritipp samt sanitärt avlopp renas i en långtidsluftad aktivslamanläggning (LAS) med för-, mellan- och eftersedimentering. I anläggningen ingår även en kyldamm och en spilldamm. Avseparerade dag- och kylvattenavlopp leds direkt till recipienten Borsån.

Vid störningar i reningsanläggningens funktion finns möjligheter till kemisk fällning av avloppsvattnet. För omhändertagande av surt blekerifiltrat pågår installation av kompletterande rening i form av ett biologiskt försteg med tekniken MBBR (Moving Bed Biofilm Reactor). Tack vare det nya försteget beräknas belastningen på den biologiska reningen av COD vid full ansökt produktion kunna hållas i nivå med vad som angavs i ansökan 2008.

Med den nya MBBR-enheten förväntas även hög reduktion av komplexbildare från blekeriet. Baserat på de försök som genomförts så bedöms utsläppet av komplexbildare därmed kunna begränsas och nuvarande bedömning av utsläppet av komplexbildare är något lägre än motsvarande bedömning i ansökan 2008. Anläggningen kommer att tas i drift under 2014.

Användningen av antrakinon har bedömts som acceptabel ur ett miljöperspektiv eftersom det saknats tecken på att utsläpp av antrakinon orsakat biologiska effekter i någon del av recipientens ekosystem. Emissionerna vid ansökt ökad produktion förväntas bli oförändrade respektive återfinnas inom samma intervall som vid i dag tillståndsgiven produktion.

Bedömda nivåer för långtidsmedelemissioner till recipienten redovisas i nedanstående tabell.

	Produktion²⁾		COD³⁾	BOD₇	SÄ₇₀	P	N⁴⁾	Komplexbildare⁵⁾
	Massa t/d	Kartong t/d	t/d	t/d	t/d	kg/d	kg/d	kg/d
Tillståndsgiven produktion ¹⁾	830	1 250	ca 4-5	ca 0,3	ca 0,1	ca 5,5-6,5	Ca 100	< 350
Ansökt produktion ¹⁾	830	1 390	ca 4-5	ca 0,3	ca 0,1	ca 5,5-6,5	Ca 100	< 350

1) Långtidsmedelemission.

2) Medelproduktion vid 360 driftdygn.

3) COD bestämt på omskakade prover, COD_{tot}.

4) Inklusiv N i emitterad komplexbildare

5) Som 100 % syra

Nedan jämförs bolagets specifika utsläpp (samma värden för nuvarande och sökt produktion) med de som angavs som BAT i den BREF som antogs för pappers- och cellulosaindustin år 2001.

.		Bolagets utsläpp	BAT
COD _{tot}	kg/t massa	5 – 6	7 – 18
BOD ₇	kg/t massa	0,35	0,5 – 1,4
P	kg/t massa	<0,01	0,015 – 0,04
N	kg/t massa	0,15	0,2 – 0,5

Bolaget har konstaterat att utsläppsvärdena är väl under de data som motsvarar BAT enligt IPPC:s referensdokument. I nuvarande tillstånd uttrycks halten suspenderade ämnen som SÄ₇₀, varför bolaget räknat om dessa värden till SÄ_{GFA}. Utsläppet av suspenderade ämnen som SÄ_{GFA} har under de senaste åren motsvarat cirka 0,8 - 0,9 t/d. Bolaget har beräknat att motsvarande utsläpp enligt det förslag till ny BREF som publicerades i juli 2013 skulle få uppgå till 0,3 – 1,5 t/d med den produktionsmix som bolaget haft under dessa år.

Vid ökad kartongproduktion från totalt 450 000 till 500 000 t/år, förväntas inte emissionerna till vattenrecipienten öka och nu gällande villkor bedöms kunna innehållas.

Under år 2013 har surt filtrat avletts till bolagets spillvattendamm, vilket medfört att bolagets utsläpp av komplexbildaren EDTA minskat från cirka 220 kg/d till cirka 120 kg/d.

För Väringen har otillfredställande ekologisk status fastställts beroende på övergödning samt vattenkraft i inloppet till sjön. Väringen har bedömts vara en näringsrik sjö där fosfor sannolikt är det för växtplanton begränsande ämnet. Bolagets utsläpp har de senaste åren uppgått till cirka 2 ton/år. Fosforstatusen i Borsån både uppströms och nedströms Frövi har bedömts vara god nu och även med framtida utsläpp från bolaget. Utsläppet av organiskt material från bolagets

anläggning (5 – 10 % av det totalt transporterade) har bedömts ha en begränsad inverkan i jämförelse med annan transport av organiskt material i Borsån.

Bolagets utsläpp till vatten från anläggningen i Frövi ger inte upphov till några akuttoxiska effekter i recipienten. De fiskundersökningar som genomförts har visat på ett gott hälsotillstånd.

Av miljökonsekvensbeskrivningen framgår att ansökt produktion inte bedöms hindra att miljökvalitetsnormen för ekologisk och kemisk ytvattenstatus (exklusive kvicksilver) uppnås år 2021 respektive 2015 i Borsån respektive i Väringen.

Av recipientbedömningen och ovanstående sammanfattning framgår att miljöförhållandena i recipienten till bolagets anläggning i Frövi varit stabila under senare år. Den ansökta ökade kartongproduktionen bedöms leda till samma emissionsnivå, som vid nollalternativet. Emissionsnivån vid nollalternativet är knappt något högre jämfört med nuvarande situation. Därigenom kan inte heller förväntas några tillkommande konsekvenser för vattenrecipienten som en följd av ökad kartongproduktion. Bedömningen är att utsläpp till vatten från anläggningen ligger på en acceptabel nivå även fortsättningsvis.

Kemikalier i avloppsvatten och försiktighetsmått beträffande kemikalier

En kemisk och biologisk karakterisering genomfördes 2006 som visade att avloppsvattnet var otoxiskt/marginellt toxiskt med avseende på de testade organismerna. Utgående från dessa resultat och från att bolagets rutiner för kemikaliarbete, innebärande att ett kemikaliebyte alltid föregås av bedömningar av eventuella miljörisker vid användning, och att målet är att nya kemikalier inte ska påverka reningsanläggning eller vattenmiljön mer än den ursprungliga kemikalien, har därför sannolikheten bedömts som mycket låg för att en ny karakterisering skulle ge ett annorlunda resultat.

Utsläpp till luft

Den ansökta ökade produktionen medför en marginellt högre förbrukning av bränsleenergi. Det ökade behovet kommer huvudsakligen att täckas med bioenergi från fastbränslepannan.

Bedömda totala emissionsnivåer till luft från processen och från energiproduktion redovisas nedan.

	Tillståndsgiven produktion ton/år	Ansökt produktion ton/år
Process- och energisvavel som S	≤ 100	≤ 100
Process- och energi-NO _x som NO ₂	500-550	510-570
Stoft	ca 200-250	ca 205-255
Fossil-CO ₂ (olja+gasol)	17 000 – 52 000	20 000 – 55 000

Bolaget har bedömt att ansökt ökad produktion av papper/kartong förväntas i mycket begränsad omfattning öka emissionerna till luft. Gällande villkor för emissioner till luft bedöms kunna innehållas även vid ansökt ökad produktion.

Vid ansökt ökad produktion av papper/kartong förväntas emissionerna till luft från bolagets interna transporter öka marginellt.

Gällande miljö kvalitetsnormer för luft i närområdet bedöms inte överskridas vid ansökt produktion.

Buller

Bullermätningar har gjorts senast 2012 och visar att gällande riktvärde för natt klaras i alla mätpunkter. Eftersom verksamheten drivs dygnet runt indikerar detta att även övriga nivåer innehålls. Den ökade kartongproduktionen medför inga ändrade bulleremissioner.

Avfall

Mängden restprodukter till och från den egna deponin förväntas inte öka mer än marginellt vid ansökt verksamhet jämfört med vid tillståndsgiven verksamhet.

Miljörisker

I 2004 års ansökan anfördes att i en 2004 upprättad miljöriskanalys inga risker för olyckor med betydande miljöpåverkan har identifierats. Inte heller har några händelser med betydande risknivåer identifierats. Med ansökt ökad produktion tillkommer inga processer m.m. som kan antas föranleda revideringar eller tillägg vad gäller miljöriskerna. Hantering av kemikalien antrakinson tillkommer men denna hantering påverkar inte resultaten från riskanalysen. Produktionsökningen bedöms inte innebära en förändring av lagerhållna volymer. Däremot kommer antalet transporter av kemikalier att öka något. Ökningen kan dock betraktas som marginell samtidigt som miljöriskerna i samband med transporter erfarenhetsmässigt är låga. Den utökade produktionen bedömdes endast medföra en marginell ökning av verksamhetens totala risknivå.

Inför nu föreliggande ansökan har en grovriskanalys genomförts. Syftet var att uppdatera den tidigare miljöriskanalysen från 2004 och identifiera potentiella olyckshändelser som kan leda till skador på miljö och hälsa i omgivningen kring anläggningen. Resultaten från den uppdaterade miljöriskanalysen visade att riskerna generellt bedöms som låga och att inga oacceptabla miljörisker har identifierats.

Slutsatsen är att den ökade kartongproduktionen leder till en marginell ökning av miljöriskerna samt att bolagets kontinuerliga arbete med riskreducerande åtgärder motverkar denna ökning. Översvämningsrisken vid bolagets anläggningar är begränsad. De rutiner och den beredskap som finns inom bolaget vid brand kommer inte att påverkas vid ansökt utökad kartongproduktion.

Förorenad mark

En markundersökning har genomförts under 2011-2012 inom bolagets fabriksområde i Frövifors. Inget av de undersökta områdena bedömdes vara i behov

av sanering eller ytterligare undersökningar. I de fall markanvändningen i området ändras eller i samband med om- och/eller tillbyggnationer, vilka kräver större grävarbeten inom det berörda området, bedömdes dock saneringsåtgärder eller kompletterande provtagning kunna bli nödvändiga. Efter den genomförda undersökningen har fabriksområdet bedömts i huvudsak kunna hänföras till riskklass 3 inom det så kallade MIFO-systemet, det vill säga måttlig risk för människors hälsa och miljö.

2 kap. miljöbalken

Beträffande hur bolaget uppfyller hänsynsreglerna angivna i 2 kap. miljöbalken kan följande sägas.

Kunskapskravet enligt 2 kap. 2 §

Att bolaget besitter den kunskap vad gäller verksamheten och dess miljöpåverkan som krävs för att bedriva den sökta verksamheten torde vara uppenbart utan någon närmare utredning.

Försiktighetsmått enligt 2 kap. 3 §

Redan med nu föreskrivna försiktighetsmått och genomförda skyddsåtgärder, får bolaget sägas uppfylla sina skyldigheter vad gäller att förebygga, hindra eller motverka att den ansökta verksamheten medför skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljön. Av den tekniska beskrivningen och miljökonsekvensbeskrivningen framgår att den utökade verksamheten medför som mest obetydliga tillkommande miljöeffekter. Några ytterligare skyddsåtgärder är därför inte erforderliga.

Produktvalskravet enligt 2 kap. 4 §

Vid bolaget finns som framgått ovan en kemikaliegrupp som bevakar utvecklingen av kemikalier och därvid alltid granskar nya kemikalier vad avser aspekterna produktsäkerhet, hälsa och yttre miljö innan kemikalien eventuellt introduceras. Produktvalskravet är därmed uppfyllt.

Det bör samtidigt observeras att frihet måste finnas för att förändra kemikalieanvändningen med hänsyn till exempelvis produktutveckling och kostnadsutveckling för enskilda kemikalier.

Hushållningskravet enligt 2 kap. 5 §

Trots ansökt ökad produktion på drygt 10 % beräknas den totala elförbrukningen öka med enbart ca 5 %. Bolaget bedriver ett kontinuerligt effektiviseringsarbete via en energigrupp med återkommande uppföljningsmöten. Bolaget har ett energiledningssystem och har deltagit och deltar i program för energieffektivisering (PFE) där nuvarande programperiod avslutas i juni 2014. Den egenproducerade elenergin beräknas uppgå till ca 40 % vid ansökt produktion.

Hushållningskravet måste därmed anses vara uppfyllt.

Lokaliseringskravet enligt 2 kap. 6 §

Den ansökta utvidgade verksamheten syftar till att utnyttja och vidareutveckla befintlig produktionskapacitet och kan därför inte lokaliseras på annat sätt.

Slutsats angående tillåtligheten

Av ovanstående redogörelse framgår att de förpliktelser är uppfyllda som följer av hänsynskraven i 2 kap. miljöbalken. Den ansökta verksamheten är därmed tillätlig.

Villkor

Bolaget ser inget behov av ändrade eller tillkommande villkor med anledning av denna ansökan om tillstånd till ökad produktion av papper/kartong.

YTTRANDEN

Naturvårdsverket, Havs- och Vattenmyndigheten samt Myndigheten för samhällsnytt och beredskap samt Bergslagens Miljö- och Byggnadsnämnd har avstått från att yttra sig.

Länsstyrelsen i Örebro län

Länsstyrelsen har tillstyrkt bolagets ansökan om utökad produktion av papper/kartong. Länsstyrelsen har anfört att utökningen ska ske inom ramen för befintliga villkor samt att bolaget har påbörjat arbetet med att under 2015 lämna in en ansökan om nytt tillstånd för befintlig och utökad verksamhet.

Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut (SMHI)

SMHI har anfört bl.a. följande:

Halter av luftföroreningar

Det framgår inte av bolagets ansökan hur hög totalhalten av PM₁₀, NO_x och SO₂ kommer att vara kring den aktuella anläggningen. I ansökan framgår det hur hög den regionala bakgrundshalten är och hur stort den aktuella anläggningens bidrag är. Till totalhalten måste också bidrag från kringliggande lokala utsläppskällor adderas, som t.ex. vägar och andra eventuella industrier i och kring Frövi.

Det måste säkerställas att totalhalten underskrider miljökvalitetsnormen för kvävedioxid och partiklar i området.

Framtida klimatet

Vid planering av anläggningar bör hänsyn tas till det framtida klimatet.

BOLAGETS BEMÖTANDE

Länsstyrelsen, som tillstyrker bolagets ansökan, noterar i sitt yttrande att bolaget påbörjat ett arbete för att under början av år 2015 lämna in en ansökan om nytt tillstånd för befintlig och utökad verksamhet. Bolaget vill med anledning därav informera om att ansökan kommer att bli cirka ett år försenad på grund av att vissa nödvändiga kapacitetsberäkningar främst gällande sulfatfabriken försenats motsvarande tid.

Bolaget anser beträffande SMHI:s yttrande angående säkerställande av att miljökvalitetsnormerna för PM₁₀, NO_x och SO₂ att de uppgifter bolaget redovisat i miljökonsekvensbeskrivningen är tillräckliga för att visa att bolagets ansökta verksamhet inte innebär risk för överskridande av motsvarande miljökvalitetsnormer. De bidrag från lokala utsläppskällor till totalhalten, som SMHI nämner är

antingen beaktade i underlaget eller marginalerna mellan redovisade halter i omgivningen och respektive miljö kvalitetsnorm så stor att slutsatserna inte ändras om sådana källor adderas. Bolagets verksamhet i Frövi är den största industrin och i omgivningen finns inga andra industrier som ger ett nämnvärt bidrag till totalhalten.

Bolaget avser att i sin kommande ansökan om nytt tillstånd bedöma det långsiktiga behovet av klimatanpassning. Översvämningsrisken för nuvarande anläggningar i Frövi är begränsad.

DOMSKÄL

Miljödomstolen prövade bolagets samlade verksamhet i Frövi år 2005. Domen meddelades den 10 februari 2005 (grundtillståndet). Tillståndet omfattade årlig produktion av 250 000 ton blekt och oblekt sulfatmassa, varav högst 110 000 ton blekt massa samt 450 000 ton kartong. Domen överklagade varefter frågorna avgjordes av Miljööverdomstolen i en dom 2011-04-29. Bolaget har sedan grundtillståndet meddelades genom ändring av tillståndet den 15 december 2008 respektive den 22 december 2012 erhållit tillstånd till ökning av den årliga produktionen av sulfatmassa och ökning av produktionen av blekt och oblekt massa så att dessa nu får uppgå till högst 300 000 ton respektive 140 000 ton.

Bolaget begär nu tillstånd (ändringstillstånd) för ökning av den årliga produktionen av kartong från 450 000 ton till 500 000 ton.

Miljökonsekvensbeskrivningen

Naturvårdsverket har i detta mål begärt kompletteringar av ansökan bl. a. jämförelser mellan bolagets utsläpp av stoft till luft från olika förbränningsanläggningar och BAT-nivåer angivna i utkast till ny BREF från juli 2013 för pappers- och cellulosaindustrin. Därutöver har verket önskat en omfattande bullerutredning.

Bolaget har endast i begränsad omfattning tillmötesgått Naturvårdsverkets krav.

Bolagets motiv har varit att denna ansökan endast omfattar en ökning av produktionen av kartong med drygt 10 %, medan produktionen av sulfatmassa där utsläppen till luft dominerar inte påverkas. Bolaget har dessutom motsatt sig att genomföra en omfattande bullerutredning. Bolaget avser att år 2016 komma in med en ansökan om nytt tillstånd för hela verksamheten, varvid de delar som bolaget inte nu anser behöver ingå kommer att behandlas.

Ett förslag till en ny BREF för pappers- och cellulosaindustrin har behandlats av arbetsgruppen i maj i år. Någon ny BREF har emellertid ännu inte antagits. Vid nu ansökt produktionsökning berörs endast biobränslepannan vars stoftutsläpp är lågt (<10 mg/Nm³). Mark- och miljödomstolen delar bolagets bedömning att den av Naturvårdsverket efterfrågade utredningen av bl. a. utsläppen av stoft från vissa förbränningsanläggningar för jämförelse med förslaget nya BAT-nivåer för bl.a. utsläppen av stoft till luft från olika förbränningsanläggningar i sulfatmassafabriken inte är erforderlig i förevarande mål. Motsvarande gäller för den av Naturvårdsverket efterfrågade bullerutredningen. Med anledning därav har domstolen bedömt att de kompletteringar Naturvårdsverket efterfrågat inte behöver ges in nu.

Mark- och miljödomstolen anser att bolagets ansökan med hänsyn till dess omfattning uppfyller de krav som kan ställas med stöd av miljöbalkens 6 kap. Miljökonsekvensbeskrivningen kan därför godkännas.

Prövningens omfattning

Ingen av remissinstanserna har motsatt sig att ansökan prövas som en ändring av nuvarande tillstånd. Mark- och miljödomstolen anser med hänsyn till den förhållandevis begränsade produktionsökningen att ansökan kan prövas som en ändring av tillstånd.

Tillstånd

Mark- och miljödomstolen konstaterar att den ansökta produktionsökningen kommer att kunna genomföras huvudsakligen genom vidtagande av ett antal kapacitetshöjande åtgärder för befintlig utrustning i kartongfabriken. Den enda

nyttillkommande anläggningen är en elpanna. Produktionsökningen kommer inte att påverka sulfatmassafabriken. Ytterligare pappersmassa för den ökade produktionen kommer bl. a. att tas från bolagets anläggning i Rockhammar (CTPM-massa). Vid vissa kartongtyper kan redan med nuvarande utrustning ansökt produktionsvolym uppnås.

Enligt bolagets miljörapport innehålls nuvarande villkor. Mark- och miljödomstolen finner i likhet med bolaget att den ansökta produktionsökningen kan ske inom ramen för nuvarande villkor. Det innebär att utsläppen till vatten inte får öka i förhållande till vad som tillåts i nuvarande tillstånd. De totala utsläppen till luft kommer att öka i viss mån dock utan att villkoren överskrids. Utsläppen till luft härrör mestadels från sulfatmassaproduktionen som inte påverkas av denna ansökan. Den nya elpannan torde dock begränsa ökning av utsläppen till luft.

Mark- och miljödomstolen konstaterar att bolaget kompletterat sin ansökan med omräkning av $S\ddot{A}_{70}$ till $S\ddot{A}_{GFS}$ för de senaste åren samt jämfört detta värde med beräknat av $S\ddot{A}_{GFA}$ för motsvarande produktionsmix med som BAT föreslagna värden. Som framgår av miljödomstolen deldom 2005-02-10 låg utsläppen till vatten av för COD, P och N då inom ramen för BAT i nu gällande BREF från december år 2001. Sedan dess har de specifika utsläppen per ton massa och kartong minskat. Dessa utsläpp liksom halten suspenderade ämnen som $S\ddot{A}_{GFA}$ ligger under de nu gällande BAT-nivåer. Som framgår av bolagets ansökan pågår komplettering av reningsanläggningen så att surt blekerifiltrat ska kunna förbehandlas i en MBBR (Moving Bed Biofilm Reaktor), vilket begränsar utsläppen till vatten.

Miljödomstolen bedömde vid prövningen av grundtillståndet att utsläppen till luft kunde godtas i förhållande till angivna BAT-nivåer i nuvande BREF. Motsvarande bedömning gäller även nu.

Enligt tidigare prövning, ny ingiven ansökan och senaste miljörapporten bedömer mark- och miljödomstolen att ingen miljökvalitetsnorm kommer att överskridas.

Mark- och miljödomstolen bedömer att bolaget uppfyller miljöbalkens hänsynsregler.

Länsstyrelsen har tillstyrkt tillstånd till den ansökta produktionsökningen. Övriga remissmyndigheter har inte motsatt sig att tillstånd meddelas.

Mark- och miljödomstolen bedömer med stöd av vad som anförts ovan att tillstånd kan meddelas till nu ansökt produktionsökning inklusive de åtgärder som kan behöva vidtas för att uppnå nu ansökt produktionsökningen.

Villkor

Mark- och miljödomstolen anser att villkoren i nu gällande tillstånd ska gälla också för det nu meddelade tillståndet.

Verkställighetsförordnande

Mark- och miljödomstolen anser med hänsyn till att detta är en pågående verksamhet, där endast vissa kapacitetshöjande åtgärder behöver vidtas för att uppnå ansökt produktionsnivå, samt att ingen remissmyndighet motsatt sig att tillstånd meddelas att verksställighetsförordnande kan meddelas.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga (DV 425)

Överklagande senast den 12 september 2014.

Karin Frick

Margaretha Bengtsson

I domstolens avgörande har deltagit rådmannen Karin Frick, ordförande, och tillförordnade tekniska rådet Margaretha Bengtsson.

SVERIGES DOMSTOLAR

ANVISNING FÖR HUR MAN ÖVERKLAGAR - DOM I MÅL DÄR MARK- OCH MILJÖDOMSTOLEN ÄR FÖRSTA INSTANS

Den som vill överklaga mark- och miljödomstolens dom ska göra detta skriftligen. **Skrivelsen ska skickas eller lämnas till mark- och miljödomstolen.** Överklagandet prövas av Mark- och miljööverdomstolen vid Svea hovrätt.

Överklagandet ska ha kommit in till mark- och miljödomstolen **inom tre veckor** från domens datum. Sista dagen för överklagande finns angiven på sista sidan i domen.

Har ena parten överklagat domen i rätt tid, får också motparten överklaga domen (s.k. **anslutningsöverklagande**) även om den vanliga tiden för överklagande har gått ut. Överklagandet ska också i detta fall skickas eller lämnas till mark- och miljödomstolen och det måste ha kommit in till mark- och miljödomstolen **inom en vecka** från den i domen angivna sista dagen för överklagande. Om det första överklagandet återkallas eller förfaller kan inte heller anslutningsöverklagandet prövas.

För att ett överklagande ska kunna tas upp krävs att Mark- och miljööverdomstolen lämnar **prövningstillstånd**. Det görs om:

1. det finns anledning att betvivla riktigheten av det slut som mark- och miljödomstolen har kommit till,
2. det inte utan att sådant tillstånd meddelas går att bedöma riktigheten av det slut som mark- och miljödomstolen har kommit till,
3. det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av högre rätt, eller
4. det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet.

Om prövningstillstånd inte meddelas står mark- och miljödomstolens avgörande fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till Mark- och miljööverdomstolen varför klaganden anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla uppgifter om:

1. den dom som överklagas med angivande av mark- och miljödomstolens namn samt datum för domen och målnummer,
2. den ändring av mark- och miljödomstolens dom som klaganden vill få till stånd,
3. grunderna (skälen) för överklagandet och i vilket avseende mark- och miljödomstolens domskäl enligt klagandens mening är oriktiga,
4. de omständigheter som åberopas till stöd för att prövningstillstånd ska meddelas, samt
5. de bevis som åberopas och vad som ska styrkas med varje bevis.

Har en omständighet eller ett bevis som åberopas i Mark- och miljööverdomstolen inte lagts fram tidigare, ska klaganden förklara anledningen till omständigheten eller beviset inte åberopats i mark- och miljödomstolen. **Skriftliga bevis** som inte lagts fram tidigare ska ges in samtidigt med överklagandet. Vill klaganden att det ska hållas ett förnyat förhör eller en förnyad syn på stället, ska han eller hon ange det och skälen till detta. Klaganden ska också ange om han eller hon vill att motparten ska infinna sig personligen vid huvudförhandling i Mark- och miljööverdomstolen.

Skrivelsen ska vara undertecknad av klaganden eller hans/hennes ombud.

Om ni tidigare informerats om att **förenklad delgivning** kan komma att användas med er i målet/ärendet, kan sådant delgivningssätt också komma att användas med er i högre instanser om någon överklagar avgörandet dit.

Ytterligare upplysningar lämnas av mark- och miljödomstolen. Adress och telefonnummer finns på första sidan av domen.